

Věc C-47/21

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

28. ledna 2021

Předkládající soud:

Landgericht Ravensburg (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. ledna 2021

Žalobci:

F. F.

B. A.

Žalované:

C. Bank AG

Bank D. K. AG

Předmět původního řízení

Smlouva o spotřebitelském úvěru – Povinné informace – Směrnice 2008/48/ES – Právo na odstoupení od smlouvy – Zánik práva na odstoupení od smlouvy – Zneužívající výkon práva na odstoupení od smlouvy – Povinnost spotřebitele poskytnout plnění předem při vrácení přijatých plnění po prohlášení o odstoupení od smlouvy – Oprávnění samosoudce podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Předmět a právní základ předběžné otázky

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžné otázky

1. K fikci zákonnosti podle čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věty a § 12 odst. 1 třetí věty EGBGB

- 1) Jsou čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB, v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB, v rozporu s čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES?

Pokud ano:

- b) Vyplývá z unijního práva, zejména z čl. 10 odst. 2 písm. p) a čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48/ES, že čl. 247 § 6 odst. 2 třetí věta a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB se nepoužijí v rozsahu, ve kterém prohlašují, že smluvní ustanovení odporující požadavkům stanoveným v čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES splňují požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB a požadavky čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB?

Nezávisle na odpovědi na výše uvedené otázky II. 1.a) a b):

2. K povinným informacím podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES

- a) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. p) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že částka úroku splatná za den, která musí být uvedena v úvěrové smlouvě, musí být vypočtena ze smluvní výpůjční úrokové sazby uvedené ve smlouvě?
- b) K čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48/ES:

- aa) Musí být toto ustanovení vykládáno v tom smyslu, že informace obsažené v úvěrové smlouvě týkající se odškodnění za předčasné splacení hrazeného při předčasném splacení úvěru musí být natolik přesné, aby spotřebitel mohl výši hrazeného odškodnění vypočítat alespoň přibližně?

(v případě kladné odpovědi na předchozí otázku)

- bb) Brání čl. 10 odst. 2 písm. r) a čl. 14 odst. 1 druhá věta směrnice 2008/48/ES vnitrostátní právní úpravě, podle níž v případě poskytnutí neúplných informací ve smyslu čl. 10 odst. 2 písm. r) směrnice 2008/48/ES začíná lhůta pro odstoupení od smlouvy přesto běžet okamžikem uzavření smlouvy a zaniká pouze nárok věřitele na odškodnění za předčasné splacení úvěru?

- c) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb platná při uzavření úvěrové smlouvy musí být sdělena jako absolutní číslo, přinejmenším ale musí být jako absolutní číslo uvedena platná referenční úroková sazba [v tomto případě základní úroková sazba podle § 247 BGB (Bürgerliches Gesetzbuch, občanský zákoník)], ze které se navýšením (v tomto případě o pět procentních bodů podle § 288 odst. 1 druhé věty BGB) vypočte platná úroková sazba použitelná v případě opožděných plateb, a musí být spotřebitel informován o referenční úrokové sazbě (základní úrokové sazbě) a její variabilitě?
- d) Je třeba čl. 10 odst. 2 písm. t) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že v textu úvěrové smlouvy musejí být sděleny podstatné formální předpoklady pro přístup k mimosoudnímu urovnávání stížností a prostředků nápravy?

V případě kladné odpovědi na alespoň jednu z výše uvedených otázek II. 2. a) až d):

- e) Je třeba čl. 14 odst. 1 druhou větu písm. b) směrnice 2008/48/ES vykládat v tom smyslu, že lhůta pro odstoupení od smlouvy začíná běžet pouze tehdy, pokud byly informace podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES poskytnuty v úplné a správné podobě?

Pokud ne:

- f) Jaká kritéria jsou relevantní pro počátek běhu lhůty pro odstoupení od smlouvy navzdory neúplným nebo nesprávným informacím?

V případě kladné odpovědi na výše uvedené otázky II. 1. a) a/nebo alespoň jednu z otázek II. 2. a) až d):

3. K zániku práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Podléhá právo na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zániku?

Pokud ano:

- b) Jedná se u zániku práva o časové omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zániku práva ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy

nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, použití pravidel o zániku práva na základě dobré víry?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“)?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

4. K uznání zneužívajícího výkonu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES:

- a) Může být výkon práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES zneužívající?

Pokud ano:

- b) Jedná se v případě uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy o omezení práva na odstoupení od smlouvy, které musí být upraveno v zákoně přijatém parlamentem?

Pokud ne:

- c) Předpokládá uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy ze subjektivního hlediska, že spotřebitel věděl o existenci svého práva na odstoupení od smlouvy nebo je přinejmenším za svou nevědomost odpovědný ve smyslu hrubé nedbalosti?

Pokud ne:

- d) Brání možnost věřitele poskytnout dlužníkovi dodatečně informace podle čl. 14 odst. 1 druhé věty písm. b) směrnice 2008/48/ES, a tím vyvolat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy, uznání zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy na základě dobré víry?

Pokud ne:

- e) Je to slučitelné s ustálenými zásadami mezinárodního práva, jimiž je německý soud vázán podle GG?

Pokud ano:

- f) Jak má německý orgán aplikující právo vyřešit konflikt mezi závaznými normami mezinárodního práva a požadavky Soudního dvora Evropské unie?

5. Nezávisle na odpovědi na výše uvedené otázky:

- a) Je slučitelné s unijním právem, a zejména s právem na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES, pokud na základě vnitrostátního práva v případě úvěrové smlouvy vázané na kupní smlouvu po účinném uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 první věty směrnice 2008/48/ES
- aa) se nárok spotřebitele vůči věřiteli na vrácení uhrazených splátek stává splatným teprve tehdy, pokud věřiteli zakoupenou věc vydal nebo poskytl důkaz, že věc věřiteli odeslal?
- bb) žaloba spotřebitele na vrácení jím uhrazených splátek po vydání předmětu koupě musí být zamítnuta jako neopodstatněná, pokud se věřitel s přijetím předmětu koupě nedostal do prodlení?

Pokud ne:

- b) Vyplývá z unijního práva, že vnitrostátní pravidla popsaná v bodech a) písm. aa) nebo bodech a) písm. bb) nejsou použitelná?

Nezávisle na odpovědi na výše uvedené otázky II. 1. až 5.:

6. Je § 348a odst. 2 bod 1 ZPO (Zivilprozessordnung) (občanský soudní řád), v rozsahu, v němž se tato úprava vztahuje i na vydávání usnesení o předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 267 odst. 2 SFEU, neslučitelný s oprávněním vnitrostátních soudů předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle stejného ustanovení?

Uvedená ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „směrnice 2008/48“), zejména čl. 10 odst. 2 písm. l), p, r) a t) a čl. 14 odst. 1

Uvedené vnitrostátní předpisy

Grundgesetz (základní zákon, dále jen „GG“), zejména článek 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (EGBGB) (uvozovací zákon k občanskému zákoníku), čl. 247 § 3, §6, § 7 a § 12

Bürgerliches Gesetzbuch (BGB) (občanský zákoník, dále jen „BGB“), zejména §§ 242, 247, 288, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 495, 502

Zivilprozessordnung (ZPO) (občanský soudní řád, dále jen „ZPO“), § 348a

Stručné shrnutí skutkového stavu a řízení

- 1 V této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se jedná o dva různé případy.
- 2 V prvním z nich uzavřel žalobce dne 12. dubna 2017 se žalovanou úvěrovou smlouvu za účelem koupě ojetého vozidla k soukromému užívání od prodejce motorových vozidel. Při přípravě a uzavření úvěrové smlouvy jednal prodávající jako zprostředkovatel úvěru žalované a použil jí poskytnuté smluvní formuláře. Podle úvěrové smlouvy činila kupní cena 14 880 eur a zbývající kupní cena 12 880 eur byla po odečtení zálohy ve výši 2000 eur financována z úvěru. Po připočtení úroků ve výši 944,37 eur měl tedy žalobce vrátit žalované částku 13 824,37 eur.
- 3 Žalobce byl o svém právu na odstoupení od smlouvy poučen v uzavřené smlouvě následovně:
„Právo na odstoupení od smlouvy
Dlužník může ve lhůtě 14 dnů odvolat svůj projev vůle směřující k uzavření smlouvy bez uvedení důvodů. Lhůta začíná plynout po uzavření smlouvy, nikoli však dříve, než dlužník obdrží veškeré povinné informace podle § 492 odst. 2 BGB (občanský zákoník) (např. informace o druhu úvěru, jistině, o době platnosti smlouvy).“
- 4 Kromě toho byly v části nadepsané „Zvláštnosti u dalších smluv“ poskytnuty informace o vázaných smlouvách, které však nejsou pro žalobce relevantní, neboť takové smlouvy neuzavřel.
- 5 Žalobce nejprve pravidelně platil sjednané splátky, ale e-mailem ze dne 1. dubna 2020 odvolal svůj projev vůle směřující k uzavření úvěrové smlouvy. Žalobce má za to, že odstoupení od smlouvy je účinné, jelikož lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačala běžet z důvodu poskytnutí chybné informace o odstoupení od smlouvy a chybných povinných informací. Žalobce navrhuje, aby soud určil, že v důsledku svého odstoupení od úvěrové smlouvy a od okamžiku, kdy je učinil, není povinen hradit splátky úroků a jistiny. V případě vyhovění tomuto návrhu na určení se žalobce v původním řízení domáhá vrácení dosud uhrazených splátek

úvěru a zálohy zaplacené prodávajícímu, tedy celkové částky ve výši 10 110,11 eur, splatné po předání zakoupeného vozidla, jakož i určení soudem, že žalovaná je v prodlení s převzetím vozidla.

- 6 Žalovaná navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta. Žalobci řádně sdělila informace o odstoupení od smlouvy, jakož i veškeré povinné informace. Pro poučení o odstoupení použila zákonný vzor a může se tedy odvolávat na čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB (takzvaná „fikce zákonnosti“), takže odstoupení od smlouvy je opožděné.
- 7 Ve vzájemné žalobě žalovaná podpůrně navrhuje, aby soud žalobci uložil povinnost zaplatit náhradu hodnoty ve výši 7 843 eur a určil, že žalobce je povinen nad rámec částky náhrady hodnoty ve výši 7 843 eur uhradit částku z titulu snížení hodnoty vozidla v důsledku nakládání s vozidlem, které nebylo nutné k obeznámení se s povahou, vlastnostmi a funkčností vozidla. Stran návrhu na zaplacení 7 843 eur uplatňuje žalovaná již vzniklé snížení hodnoty ve výši 7 843 eur. Žalobce se vzájemnou žalobou nesouhlasí.
- 8 Druhý případ v podstatě odpovídá prvnímu případu. Ve druhém případě byl žalobce poučen o svém právu odstoupit od smlouvy následovně:

„Právo odstoupit od smlouvy

Projev vůle směřující k uzavření smlouvy můžete odvolat ve lhůtě 14 dnů bez uvedení důvodů. Lhůta začíná plynout po uzavření smlouvy, nikoli však dříve, než obdržíte veškeré povinné informace podle § 492 odst. 2 BGB (občanský zákoník) (např. informace o druhu úvěru, jistně, o době platnosti smlouvy).
- 9 Kromě toho byly v části nadepsané „Zvláštnosti u dalších smluv“ poskytnuty informace o vázaných smlouvách, které však nejsou pro žalobce relevantní, neboť takové smlouvy neuzavřel. Na rozdíl od prvního případu však údaje v tomto případě obsahují omezení, „pokud byly uzavřeny“.
- 10 Rovněž v tomto případě odvolal žalobce svůj projev vůle směřující k uzavření úvěrové smlouvy.
- 11 Žalobce má za to, že odstoupení od smlouvy je účinné, jelikož lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačala běžet z důvodu poskytnutí chybné informace o odstoupení od smlouvy a chybných povinných informací. Žalobce tedy požaduje po žalované vrácení dosud zaplacených měsíčních splátek a zálohy zaplacené prodávajícímu, které jsou splatné po předání zakoupeného vozidla, jakož i určení soudem, že žalovaná je v prodlení s převzetím vozidla a nemá již od doručení projevu vůle o odstoupení od smlouvy nárok na zaplacení smluvních úroků a jistiny.
- 12 Žalovaná navrhuje, aby byla žaloba zamítnuta. Podle svého tvrzení žalobci řádně sdělila informace o odstoupení od smlouvy, jakož i veškeré povinné informace. Pro poučení o odstoupení použila zákonný vzor a může se tedy odvolávat na

čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty EGBGB (tzv. „fikce zákonnosti“), takže odstoupení od smlouvy je opožděné. Podpůrně tvrdí, že jednání žalobce představuje zneužití práva, jelikož žalobce zpochybňuje účinnost poučení o odstoupení od smlouvy z důvodu skutečnosti, kterou mohl snadno zjistit (které vázané smlouvy byly uzavřeny a které nikoli), ačkoli informace o odstoupení od smlouvy pro něj nebyla zavádějící a žalobce navíc vozidlo používá, aniž jej v rámci své povinnosti poskytnout plnění předem nabídl žalované způsobem odůvodňujícím prodlení žalované s převzetím. Podle názoru žalované žalobce neprávem popírá nárok žalované na náhradu hodnoty v případě zpětného vracení plnění. Podpůrně, pro případ, že žaloba bude opodstatněná, žalovaná navrhuje, aby soud uložil žalobci povinnost vydat zakoupené vozidlo a aby určil, že žalobce je povinen zaplatit náhradní hodnotu za snížení hodnoty vozidla vyplývající z nakládání s vozidlem, které nebylo nutné k obeznámení se s povahou, vlastnostmi a funkcí vozidla. Žalobce navrhuje, aby soud určil, že není povinen zaplatit náhradu hodnoty požadovanou žalovanou.

Stručné vylíčení odůvodnění předběžné otázky

- 13 Úspěch žalob závisí na tom, zda odstoupení od úvěrových smluv bylo účinné a zda žalované mohou případně vznést námitku zániku práva nebo námitku zneužívajícího výkonu práva na odstoupení od smlouvy.
- 14 K jednotlivým předběžným otázkám uvádí předkládající soud následující:
- 15 K otázce 1a) a b): Podmínkou účinnosti prohlášení žalobce o odstoupení od smlouvy je, aby lhůta pro odstoupení od smlouvy v délce dvou týdnů upravená v § 355 odst. 2 první větě BGB v okamžiku prohlášení o odstoupení od smlouvy ještě neuplynula. Podle § 356b odst. 2 první věty BGB nezačne lhůta pro odstoupení od smlouvy běžet, pokud v úvěrové smlouvě nejsou v plném rozsahu obsaženy povinné údaje podle § 492 odst. 2, čl. 247 § 6 až § 13 EGBGB. V takovém případě začíná lhůta běžet podle § 356b odst. 2 druhé věty BGB až tehdy, kdy byly povinné údaje dodatečně poskytnuty. V projednávané věci by bylo namístě vycházet z neúplných povinných údajů zejména tehdy, pokud informace o odstoupení od smlouvy nebyla poskytnuta řádně nebo úvěrová smlouva obsahovala alespoň jeden ze zákonem stanovených údajů v neúplné nebo nesprávné podobě.
- 16 V případě neúplných povinných informací by bylo odstoupení v zásadě přípustné, jelikož německé právo nestanoví zánik práva na odstoupení u smluv o spotřebitelském úvěru. Vnitrostátní zákonodárce se vědomě rozhodl pro časově neomezené právo na odstoupení od smlouvy.
- 17 Z neúplných povinných údajů by proto bylo nutno vycházet v projednávané věci zejména tehdy, pokud nebyla řádně poskytnuta informace o odstoupení od smlouvy podle čl. 247 § 6 odst. 2, § 12 odst. 1 EGBGB.

- 18 Článek 247 § 6 odst. 2 třetí věta EGBGB a čl. 247 § 12 odst. 1 třetí věta EGBGB ovšem stanoví, že ustanovení smlouvy odpovídající ve zvýrazněné a jasně uspořádané formě vzoru podle přílohy 7 k čl. 247 § 6 odst. 2 a § 12 odst. 1 EGBGB splňuje požadavky čl. 247 § 6 odst. 2 první a druhé věty, jakož i čl. 247 § 12 odst. 1 druhé věty bodu 2 písm. b) EGBGB (takzvaná fikce zákonnosti).
- 19 Předkládající soud má však za to, že tato fikce zákonnosti není v souladu s rozsudkem ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242). Následují úvahy, které se shodují s úvahami k otázkám 1.a) a b) v bodech 10 až 15 shrnutí žádosti o předběžné otázce C-336/20, na něž je tímto odkazováno.
- 20 Pro úplnost se předkládající soud zabývá nedávným rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo, dále jen „BGH“) ze dne 27. října 2020, ve kterém BGH značně rozšířil tzv. fikci zákonnosti. Je pravda, že v tomto rozhodnutí BGH upustil od své předchozí judikatury, podle níž příkladný výčet povinných údajů s odkazem na § 492 odst. 2 BGB ve vzorové informaci o odstoupení od smlouvy představuje jasnou a srozumitelnou informaci. BGH nicméně zdůrazňuje, že pokud se spotřebitel dovolává neexistence fikce zákonnosti, ačkoli mohl v konkrétním případě odchýlení se od vzoru snadno zjistit a nebylo tedy relevantní, může tato skutečnost představovat zneužití práva.
- 21 Názor BGH, že již z možnosti zjistit, že informace o odstoupení od smlouvy je nesprávná, vyplývá, že dovolávání se neexistence fikce zákonnosti představuje zneužití práva, vede k tomu, že ochrana založená na vzoru je v případě odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru, k němuž došlo více než 14 dní po uzavření smlouvy, je pravidlem. Je běžné, že spotřebitel může snadno zjistit, že došlo k odchýlení se od vzorové informace o odstoupení od smlouvy. Účinný výkon práva na odstoupení od smlouvy by tak byl možný pouze ve výjimečných případech.
- 22 Tento výklad zákona ve spojení s rozšířením výjimky upravené vnitrostátním právem prostřednictvím judikatury vede v konečném důsledku k tomu, že právo spotřebitele na odstoupení od smlouvy přiznané unijním právem je téměř zcela neúčinné, takže podle předkládajícího soudu je stejně jako v případě porušení obecných zásad unijního práva namísto přiznat směrnici přímý účinek.
- 23 Vzhledem k tomu, že v prvním případě bylo pro žalobce zjevné, že nebyla uzavřena žádná vázaná smlouva, nemůže se žalobce podle vnitrostátní judikatury dovolávat neexistence legislativní fikce a jeho odstoupení od smlouvy je opožděné, a tedy neúčinné. Ve druhém případě by se fikce zákonnosti podle vnitrostátní judikatury uplatnila přímo a odstoupení od smlouvy by bylo rovněž opožděné a tedy neúčinné, jelikož informace v úvěrové smlouvě týkající se práva na odstoupení obsahují omezení „pokud byly uzavřeny“.
- 24 Za účelem určení, zda je tzv. fikce zákonnosti v rozporu se směrnicí 2008/48, a kromě toho, zda nelze fikci zákonnosti použít, jsou Soudnímu dvoru předloženy otázky 1.a) a b).

- 25 K otázce 2a) (informace o výpůjční úrokové sazbě): Úvahy k této otázce se shodují s úvahami k otázce 2a) obsažené v žádosti o předběžné otázce C-38/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 14-16 shrnutí této žádosti o předběžné otázce.
- 26 K otázce 2b) (kompenzace za předčasné splacení): Úvahy k této otázce se shodují s úvahami k otázce 4a) a b) žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce C-187/20. V tomto ohledu se odkazuje na body 31-33 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 27 K otázce 2c) (informace o úrokové sazbě použitelné v případě opožděných plateb): Je sporné, jak je třeba chápat čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48, podle kterého musí úvěrová smlouva jasně a výstižně uvádět úrokovou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a způsob její případné úpravy.
- 28 Mohlo by postačovat, aby byl ve smlouvě uveden obsah zákonné úpravy úroků v případě opožděných plateb ve vnitrostátním právu (v projednávané věci § 288 odst. 1 druhá věta BGB). Předkládající soud poukazuje na to, že BGH v rozhodnutí z února 2020 považoval tento výklad směrnice 2008/48 za správný, aniž zůstává prostor pro rozumné pochybnosti.
- 29 Takové chápání čl. 10 odst. 2 písm. l) směrnice 2008/48 však není podle názoru předkládajícího soudu závazné. Ve směrnici obsažený výraz „platnou v okamžiku uzavření úvěrové smlouvy“ a požadavek jasnosti a výstižnosti by mohly nasvědčovat tomu, že aktuálně platnou sazbu použitelnou v případě opožděných plateb je třeba uvést pokud možno co nejpřesněji, tedy jako absolutní číslo, nebo že je přinejmenším třeba jako absolutní hodnotu oznámit aktuální výši platné základní úrokové sazby podle § 247 BGB, jelikož pak by spotřebitel mohl aktuální sazbu použitelnou v případě opožděných plateb zjistit jednoduchým součtem (+ 5 procentních bodů). Rovněž formulace bodu 3 přílohy II směrnice 2008/48 (standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru) potvrzuje, že konkrétní platná úroková sazba musí být uvedena jako číselný údaj.
- 30 Nemuselo by být také dostatečně jasné a výstižné, pokud se v souvislosti s úpravou úrokové sazby v případě opožděných plateb odkáže na skutečnost, že zákonná úroková sazba v případě opožděných plateb je o pět procentních bodů vyšší než základní úroková sazba. Podle judikatury Soudního dvora je pro výkon práv spotřebitele nezbytná znalost a správné pochopení informací, které musí povinně obsahovat úvěrová smlouva v souladu s čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48. Odkaz na právní předpisy není za tímto účelem dostačující (rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, body 45 až 47). 45 bis 47). K tomu, aby spotřebitel mohl odhadnout výši úrokové sazby v případě opožděných plateb, by mohlo být nezbytné, aby byl v úvěrové smlouvě informován přinejmenším o referenční úrokové sazbě (základní úroková sazba) a o její variabilitě.

- 31 K otázce 2 d) (přístup k mechanismu mimosoudního urovnávání stížností a prostředků nápravy): Úvahy předkládajícího soudu se shodují s úvahami k otázce 6 žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce C-187/20. V tomto ohledu se odkazuje na body 36-38 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Pro úplnost předkládající soud s odkazem rovněž na rozsudek ze dne 26. března 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242) poznamenává, že nepovažuje pouhý odkaz na jinak použitelné právní předpisy, které upravují práva a povinnosti smluvních stran, za dostatečný, a proto musí být všechny formální náležitosti týkající se přípustnosti stížnosti uvedeny v samotné úvěrové smlouvě.
- 32 Pokud jde o otázku 2e) a f) (otázka, zda každá informace, která nebyla řádně poskytnuta, vede k tomu, že lhůta pro odstoupení od smlouvy nezačne plynout): úvahy předkládajícího soudu odpovídají úvahám k otázce 2 d) žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce C-336/20. V tomto ohledu se odkazuje na body 17-19 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 33 K otázkám 3a) až f) (zánik práva) a 4a) až f) (zneužití práva): úvahy předkládajícího soudu se shodují s úvahami k otázce 3a) až f) a 4a) až f) žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce C-38/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 18-39 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.
- 34 K otázce 5 (povinnost spotřebitele poskytnout plnění předem v případě vrácení věci po odstoupení od smlouvy): Podle vnitrostátní právní úpravy v § 357 odst. 4 první větě BGB může obchodník v případě odstoupení od kupní smlouvy o spotřebním zboží (a v případě kupní smlouvy vázané na úvěrovou smlouvu, věřitel, který jedná v postavení obchodníka podle § 358 odst. 4 páté věty BGB) odmítnout vrátit přijatá plnění (měsíční splátky a případně zálohy), dokud mu nebude zboží vráceno nebo dokud spotřebitel neprokáže, že zboží odeslal.
- 35 Podle názoru BGH z § 358 odst. 4 první věty ve spojení s § 357 odst. 4 první větou BGB vyplývá, že spotřebitel musí po odstoupení od úvěrové smlouvy vázané na kupní smlouvu v rámci své povinnosti poskytnout plnění předem vydat vozidlo věřiteli. Uznání povinnosti poskytnout plnění předem má za následek, že nárok spotřebitele na vrácení jím poskytnutých plnění se stává splatným až okamžikem, kdy vrátí vozidlo nebo prokáže odeslání vozidla. Na základě povinnosti poskytnout plnění předem má BGH za to, že žaloba spotřebitele na poskytnutí peněžitého plnění proti věřiteli po vydání plnění poskytnutého předem může být opodstatněná pouze tehdy, pokud spotřebitel způsobil, že se věřitel dostal do prodlení s převzetím. K prodlení na straně příjemce může přitom dojít pouze na základě skutečné nabídky podle § 294 BGB, tedy nabídky v sídle žalované nebo prokazatelného odeslání vozidla. V případě existence povinnosti plnit předem nepostačuje slovní nabídka podle § 295 BGB ani tehdy, pokud věřitel odmítl převzít předmět koupě.
- 36 V obou případech to znamená, že bez ohledu na otázku, zda odstoupení od smlouvy bylo účinně uplatněno, musí být obě žaloby nyní zamítnuty jako neopodstatněné, pokud by podle vnitrostátního práva bylo třeba mít za to, že

žalobci mají povinnost poskytnout plnění předem, a uložení povinnosti poskytnout peněžní plnění po vydání vozidla by bylo důvodné až poté, kdy dojde k prodlení při převzetí. Nebylo totiž tvrzeno, že žalobci vozidla vydali nebo prokázali jejich odeslání, ani že žalované byly na základě faktické nabídky podle § 294 BGB v prodlení s převzetím.

- 37 Tuto povinnost spotřebitele poskytnout plnění předem potvrdil teprve nedávno BGH v rozhodnutí ze dne 10. listopadu 2020. Předkládající soud si však klade otázku, zda není tento výklad vnitrostátního práva v rozsahu, v němž podle judikatury BGH ukládá povinnost plnění předem, v rozporu s čl. 14 odst. 1 první větou směrnice 2008/48/ES nebo s jinou normou unijního práva.
- 38 Uplatnění práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy je totiž v praxi značně omezené, pokud spotřebitel musí vrátit zakoupenou věc předtím, než může soudně vymáhat vrácení splátek, které mu přísluší. Pokud spotřebitel musí vrátit vozidlo, aniž ví, zda je odstoupení od smlouvy vůbec účinné a jak rychle případně získá plnění, které mu dluží věřitel, bude často odrazen od odstoupení od smlouvy, i když může být odstoupení od smlouvy jako takové oprávněné.
- 39 Uznání povinnosti spotřebitele poskytnout plnění předem není ani nezbytné k ochraně oprávněných zájmů věřitele. Zajišťovacímu požadavku věřitele je vyhověno i tehdy, pokud je povinen vrátit platby, které uhradil spotřebitel, oproti vydání vozidla. Uznání zadržovacího práva na základě § 273 BGB chrání podnikatele v dostatečné míře, neboť ten není povinen plnit před tím, než mu bude vozidlo účinně nabídnuto.
- 40 Tento výklad § 357 odst. 4 BGB, který podal BGH, zbavuje právo na odstoupení od smlouvy přiznané směrnicí podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2008/48 u smluv o spotřebitelském úvěru, které jsou vázány na kupní smlouvy, užitečného účinku, takže dosažení cílů sledovaných touto směrnicí je značně sníženo.
- 41 Článek 14 odst. 1 směrnice 2008/48 by tedy měl mít podle předkládajícího soudu přímý účinek v tom smyslu, že se nepoužije vnitrostátní právní předpis, podle kterého je u úvěrové smlouvy vázané na kupní smlouvu nárok spotřebitele na vrácení zaplacených splátek úvěru vůči věřiteli po účinném uplatnění svého práva na odstoupení od smlouvy podle čl. 14 odst. 1 této směrnice splatný až poté, co spotřebitel vydá zakoupenou věc věřiteli nebo prokáže, že tuto věc věřiteli odeslal. Stejně tak by bylo nepoužitelné pravidlo, podle kterého musí být žaloba na vrácení splátek úvěru zaplacených spotřebitelem po vrácení předmětu koupě zamítnuta jako momentálně neopodstatněná, pokud věřitel nebyl v prodlení s převzetím předmětu koupě.
- 42 K otázce 6 (Oprávnění samosoudce podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce): Úvahy předkládajícího soudu se shodují s úvahami k otázce č. 4 žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce C-336/21. V tomto ohledu se odkazuje na body 30-33 shrnutí této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

- 43 Předkládající soud nakonec uvádí, že předběžné otázky položené v této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se částečně překrývají s otázkami položenými ve věcech C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20 a C-38/21, které jsou již projednávány, a proto navrhuje tyto věci spojit.

PRACOVNÍ DOKUMENT